

**MULOQOT JARAYONIDA MAQOL VA  
MATALLARNING ROLI**

---

**Isroilova Ayako‘z**

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Fizika va astronomiya yo‘nalishi

3-kurs talabasi

Elektron pochta: [Murodovaetibor2111@gmail.com](mailto:Murodovaetibor2111@gmail.com)

Telefon: +998996323104

**Annotatsiya**

Ushbu maqolada muloqot jarayonida maqol va matallarning o‘rni, ularning kommunikativ jarayondagi ahamiyati, nutq ravonligi va mazmunining boyishiga qo‘shgan hissasi yoritiladi. Tadqiqot davomida lingvistik tahlil usullaridan foydalanildi, shuningdek, maqollarning muloqot jarayonida muayyan vazifalarni bajarishi misollar asosida ko‘rsatildi. Olingan natijalarga ko‘ra, maqollar insonlar o‘rtasidagi muloqotni kuchaytiradi, fikrni ixcham va aniqlik bilan yetkazishga yordam beradi hamda milliy madaniyatni aks ettiruvchi muhim vosita ekanligi aniqlandi.

**Kalit so‘zlar**

maqol, matal, muloqot, lingvistika, nutq madaniyati

**Kirish**

Maqol va matallar xalq og‘zaki ijodining yuksak namunalaridan biri hisoblanadi. Ular asrlar davomida shakllangan bo‘lib, insonlarning turmush tarzini, dunyoqarashini, tajribasini va donishmandligini ifodalaydi. Muloqot

jarayonida maqol va matallarning qo‘llanishi nafaqat nutqni boyitadi, balki tinglovchida mazmunni chuqurroq anglashga yordam beradi.

### **Maqol va matallarning kommunikativ funksiyasi**

Muloqot jarayonida maqollar fikrni qisqa, lo‘nda va ta’sirchan ifodalashga imkon beradi. Shuningdek, ular nutqqa obrazlilik, ifodaviylik va xalqona ohang bag‘ishlaydi. Masalan, ‘Yaxshi bilan yursang yetarsan murodga, yomon bilan yursang qolarsan uyatga’ kabi maqollar suhbatning mazmunini chuqurlashtiradi.

### **Maqollarning tarbiyaviy ahamiyati**

Maqol va matallar xalqning axloqiy qarashlarini o‘zida mujassam etadi. Ular tarbiyaviy vosita sifatida ham alohida o‘rin tutadi. Ayniqsa, yosh avlodga hayotiy saboqlar berish, to‘g‘ri yo‘l ko‘rsatish, ma’naviy qadriyatlarni singdirishda maqollar keng qo‘llanadi.

### **Xulosa**

Maqol va matallar muloqot jarayonida mazmunning teran, lo‘nda va ta’sirchan yetkazilishida muhim o‘rin tutadi. Ular milliy tafakkur mahsuli sifatida jamiyatning madaniy, axloqiy va tarbiyaviy qarashlarini aks ettiradi. Shu bois maqol va matallardan nutq jarayonida oqilona foydalanish nutq madaniyatini yanada yuksaltiradi.

### **Foydalanilgan adabiyotlar**

1. Jo‘raqulov, U. (2020). Hududsiz jilva. “O‘zbekiston” nashriyoti.
2. Yusupova, D. N. (2023). Hayrat-ul abror. Navoiyshunoslik.
3. Smith, J. A. (2020). Introduction to psychology. Oxford University Press.